

Sygn.akt III AUa 137/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Marek Szymanowski

SA Alicja Sołowińska

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 lipca 2014 r. w B.

sprawy z odwołania D. P.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wypłatę 100 % części uzupełniającej renty rolniczej od 1 stycznia 2013 roku

na skutek apelacji wnioskodawczyni D. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 listopada 2013 r. sygn. akt V U 1395/13

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 8 lipca 2013 roku i wznawia na rzecz D. P. wypłatę 100% części uzupełniającej renty rolniczej od dnia 1 stycznia 2013 roku.

Sygn. akt III AUa 137/14

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 8 lipca 2013 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 roku, Nr 50, poz. 291 ze zm.), na skutek wniosku z dnia 4 lipca 2013 roku przeliczył D. P. rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1 lipca 2013 roku. Zdaniem organu rentowego wypłatę 100 % części uzupełniającej świadczenia należało wznowić od dnia 1 lipca 2013 roku, tj. od miesiąca złożenia wniosku.

D. P. w odwołaniu od powyższej decyzji domagała się jej zmiany i wznowienia wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej w wysokości 100% od dnia 1 stycznia 2013 roku. Zdaniem wnioskodawczyni wznowienie wypłaty 100 % części uzupełniającej świadczenia powinno nastąpić z urzędu od dnia wejścia życie przepisu art. 28 ust. 11 w/w ustawy.

Sąd Okręgowy w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 7 listopada 2013 roku odwołanie oddalił. Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 17 marca 2006 roku, wydaną w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 10 stycznia 2006 roku w sprawie o sygn. akt V U 1451/05, przyznano D. P. prawo do

renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, zawieszając jednocześnie wypłatę części uzupełniającej świadczenia w 50 % z uwagi na prowadzenie działalności rolniczej z małżonkiem, który podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy. Kolejną decyzją w/w organu rentowego z dnia 6 czerwca 2006 roku, wydaną na podstawie przepisu art. 28 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, podjęto wypłatę części uzupełniającej renty w 75 % w związku z tym, iż gospodarstwo rolne małżonka wnioskodawczyni położone jest w (...) (...). W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, że w dniu 1 stycznia 2013 roku weszła w życie ustawa z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 roku, poz. 637). Na podstawie art. 3 pkt 7 lit. c w/w ustawy do art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników dodano ust. 11, zgodnie z którym w przypadku, gdy rencista lub emeryt uprawniony do emerytury z art. 19 ust. 1 w/w ustawy prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, wypłata nie ulega zawieszeniu. Zgodnie natomiast z art. 44 ust. 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników wznowienie zawieszanej lub wstrzymanej wypłaty świadczenia bądź jego części następuje na wniosek. Sąd I instancji wskazał, iż generalną zasadą prawa emerytalno-rentowego jest, że świadczenia wypłaca się na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury lub renty (tj. spełnienia ustawowych warunków), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Powyższa reguła wyklucza możliwość wstecznego wypłacania świadczeń, tj. za okres po nabyciu prawa, a przed złożeniem wniosku, co w literaturze przedmiotu uzasadnia się zapobieganiem powstawaniu zjawiska kapitalizacji świadczeń. Sąd Okręgowy stwierdził zatem, że o ile wnioskodawczyni nabyła prawo do wypłaty 100 % części uzupełniającej renty z chwilą wejścia w życie znowelizowanych przepisów – co nie było przedmiotem niniejszego postępowania – o tyle wiążąca i tak pozostaje data złożenia wniosku o wznowienie wypłaty części uzupełniającej świadczenia w pełnej wysokości. D. P. wniosek złożyła w dniu 4 lipca 2013 roku, zatem wypłata 100 % części uzupełniającej świadczenia powinna nastąpić od początku miesiąca, w którym złożono wniosek, a zatem od dnia 1 lipca 2013 roku. Końcowo Sąd I instancji wskazał, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że należało wznowić wypłatę 100 % części uzupełniającej renty z urzędu. Wypłata świadczenia z urzędu następuje wyłącznie w szczególnych, dokładnie określonych prawem okolicznościach, zaś takie w niniejszej sprawie nie zachodzą. Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 8 lipca 2013 roku odpowiada prawu. Z uwagi na powyższe jak w sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c.

D. P. zaskarżyła powyższy wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie:

- art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez uznanie, że wypłata uzupełniającej części świadczenia w przypadku zmiany stanu prawnego następuje na wniosek, w sytuacji, gdy wypłata ta następuje z urzędu,
- art. 62 ust. 1 pkt 4 w/w ustawy poprzez zwolnienie organu rentowego z ustawowego obowiązku informowania, w sytuacji, gdy nieprawidłowe pouczenie organu co do prawa nie powinno działać na niekorzyść ubezpieczonej.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawczyni domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i wznowienia wypłaty 100 % części uzupełniającej renty rolniczej od dnia 1 stycznia 2013 roku oraz zasądzenia od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd II instancji w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sąd I instancji błędnie jednak uznał, iż w sprawie znajduje zastosowanie przepis art. 44 ust. 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie zaś przepis art. 44 ust. 3 w/w ustawy, wskutek czego nieprawidłowo określił datę, od której należy wznowić wnioskodawczyni wypłatę 100 % części uzupełniającej renty rolniczej.

Jak wynika z prawidłowych ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy, na podstawie decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 17 marca 2006 roku, wydanej w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 10 stycznia 2006 roku w sprawie o sygn. akt V U 1451/05, przyznano D. P. prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, zawieszając jednocześnie wypłatę części uzupełniającej świadczenia w 50 % z uwagi na prowadzenie działalności rolniczej z małżonkiem, który podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, tj. na podstawie art. 28 ust. 6 1 w/w ustawy obowiązującej w dacie wydania tejże decyzji. Kolejną decyzją w/ w organu rentowego z dnia 6 czerwca 2006 roku, zgodnie z art. 28 ust. 7 pkt 3 w/w ustawy, podjęto wypłatę części uzupełniającej renty w 75 % w związku z tym, iż gospodarstwo rolne małżonka wnioskodawczyni położone jest w (...).

Zaznaczyć przy tym należy, iż podstawa zawieszenia części uzupełniającej świadczenia (najpierw w wysokości 50 %, później zaś w wysokości 25 %) pozostawała niezmienna – zawieszenie to miało miejsce z uwagi na to, że wnioskodawczyni prowadziła działalność rolniczą z małżonkiem, który podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy. Późniejsze zaś zmniejszenie części świadczenia podlegającej zawieszeniu wynikało z położenia gospodarstwa w strefie ochronnej lub na innym obszarze specjalnym, o których mowa w art. 28 ust. 7 pkt 3 w/w ustawy.

Nie ulega zatem wątpliwości, że w niniejszej sprawie znajduje zastosowanie przepis art. 28 ust. 11 w/w ustawy, zgodnie z którym w przypadku, gdy rencista lub emeryt uprawniony do emerytury z art. 19 ust. 1 w/w ustawy prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, wypłata nie ulega zawieszeniu. Przepis ten został wprowadzony na podstawie art. 3 pkt 7 lit. c ustawy z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 roku, poz. 637) i obowiązuje od dnia 1 stycznia 2013 roku.

Kwestią sporną było to, czy wznowienie wypłaty 100 % części uzupełniającej renty rolniczej winno nastąpić na wniosek ubezpieczonej, zgodnie z dyspozycją art. 44 ust. 5 w/w ustawy, czy też z urzędu, stosownie do treści art. 44 ust. 3 w/w ustawy.

Jak stanowi art. 44 ust. 5 w/w ustawy wznowienie zawieszony lub wstrzymanej wypłaty świadczenia bądź jego części następuje na wniosek. Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 44 ust. 3 w/w ustawy zmiany w indywidualnym wymiarze świadczeń z ubezpieczenia, wynikające ze zmian w przepisach prawa, ustala się z urzędu.

Tym samym przepis art. 44 ust. 3 w/w ustawy przewiduje wyjątek od generalnej zasady obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych, polegającej na wypłacie świadczeń na wniosek, poczynając od dnia powstania prawa do świadczenia, jednakże nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono stosowny. Zgodnie z dyspozycją tego przepisu, w sytuacji zmiany w indywidualnym wymiarze świadczeń z ubezpieczenia, wynikającej ze zmiany w przepisach prawa, organ rentowy zobowiązany jest do ustalenia wysokości tego świadczenia z urzędu.

W przedmiotowej sprawie wznowienie wypłaty 100 % części uzupełniającej renty rolniczej, tj. zmiana w indywidualnym wymiarze świadczenia z ubezpieczenia, wynika z wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2013 roku przepisu art. 28 ust. 11 w/w ustawy, a zatem ze zmiany w przepisach prawa, o której mowa w art. 44 ust. 3 w/w ustawy. W ocenie Sądu II ustalenie wysokości świadczenia należnego wnioskodawczyni winno nastąpić z urzędu od dnia, w którym nastąpiła zmiana w przepisach, skutkująca zmianą wysokości świadczenia, stosownie do art. 44 ust. 3 w/w ustawy bez konieczności składania przez ubezpieczonego wniosku o wznowienie wypłaty 100 % części uzupełniającej renty w trybie art. 44 ust. 5 w/w ustawy.

Zarzut apelacyjny naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 44 ust. 3 w/w ustawy okazał się więc uzasadniony.

W konsekwencji stwierdzić należało również, że organ rentowy na swojej stronie internetowej zamieścił prawidłowe pouczenie, informując ubezpieczonych, iż w związku z wejściem w życie przepisu art. 28 ust. 11 w/w ustawy wypłata części uzupełniającej świadczenia emerytalno-rentowego w pełnej wysokości podejmowana jest z urzędu

przez właściwy oddział regionalny lub placówkę terenową KRUS. Błędna była zaś informacja udzielona Oddziałowi Regionalnemu KRUS w B. przez Dyrektora Biura Świadczeń Centrali KRUS (k. 212 akt KRUS).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

A.K.